

THEMABIJEENKOMST

Na de verkiezingen: hoe blijf je in gesprek?

We onderschatten hoeveel vermogen in de samenleving aanwezig is om maatschappelijke opgaven op te lossen. De overheid kan het ook niet alleen. Maak coalities mogelijk, laat de regie vaker los, onderzoek door te doen, adviseert 'verbinder' **Teun Gautier** de bestuurders en raadsleden op de VNHG-bijeenkomst over in gesprek blijven met de kiezer in Wognum.

"BEGIN BIJ WATER AL IS"

"Burgemeesters moeten worden beveiligd, een Turks restaurant wordt in brand gestoken..., hoe krijgen wij de boosheid uit de samenleving met toepassing van jouw prachtige ideeën", vraagt burgemeester Marian van der Weele (Waterland) aan het einde van zijn wervelende verhaal vol aansprekende en tenenkrommende voorbeelden van succesvolle en in de knop gebroken bewonersinitiatieven. "Dan ben ik even kritisch en zeg ik, echt luisteren, niet doen alsof", antwoordt Gautier. Ga die relatie persoonlijk aan. Laat je zelf zien.

En vertrouw op dat moment ook op het zelfcorrigerend vermogen van kleine gemeenschappen. 95 procent van de mensen is gewoon redelijk."

Gautier is samen met Floor Ziegler auteur van het boek Wereld van gemeenschappen, waarin zij de talloze burgerinitiatieven hebben gebundeld, die zij hebben aangejaagd of begeleid. Kern van hun verhaal is dat 'de leefwereld' heel veel werk uit handen van 'de systeemwereld' (lees bestuur en markt) kan nemen, als die laatste daarvoor open staat.

Met een geleende anekdote zet hij vrijdagochtend de toon. "In een dorp was een gymvereniging en die bedacht dat het wel leuk was als ouderen ook bij die vereniging zouden komen gymmen. Die zouden daar dan wat voor betalen, iedereen blij. Toen kwam er een beleidsmedewerker ouderenbeleid die dacht: bejaarden moeten gymmen. Voor dat beleid schreef hij een aanbesteding uit, huurde een bureau in en voor uiteindelijk pakweg 5 ton kwam er iets dat er al was.

Het is een gênant voorbeeld om ons mantra te illustreren, maar: Begin bij wat er al is! Wat als die ambtenaar koffie was gaan drinken in het bejaardenhuis en vervolgens was doorgefietst naar de gymvereniging met de vraag; wat hebben jullie hierbij nodig? Dan was het met 300 euro voor gratis koffie klaar geweest."

Hangouderen

Gautier grossiert in vrolijke voorbeelden van gebruik van wat er al is; van de hangouderen die in ruil voor een biertje aan het einde van de dag de hoofdstedelijke Noorderparkbar en omgeving beheerden (foto) tot een Fries dorp met 1900 inwoners die als coöperatie met een lening 27.000 zonnepanelen hebben neergelegd en nu van de winst sociale huurwoningen bouwen.

En tegenover het voorbeeld van een sterke gemeenschap van duizend bewoners van Delfshaven die 60 procent van het welzijnswerk wil gaan overnemen maar zich vervolgens stukloopt op de eisen van moderne aanbestedingen ('Toon aan dat u eerder projecten van 2 miljoen of meer hebt gedaan'), zet hij de wethouder die zich niet liet tegenhouden door de bestemming industrie en met 'een zandopslag waar bezoek mogelijk is' toch het gewenste stadstrandje mogelijk maakte.

"Hondenuitlaters weten alles"

"Begin dus met luisteren. Wat speelt hier? Is er iemand die hier iedereen kent in de buurt? Hondenuitlaters weten alles. Waar is het te doen? Wat is er al wel? Overall is iets van

gemeenschappelijkheid, overal zijn sleutelfiguren en overal is een plek waar de gemeenschap samenkomt."

We mogen ook wel anders kijken naar alle sportverenigingen van Nederland. Zo'n 47 procent van Nederland doet vrijwilligerswerk, voor 4,2 uur per week. Hij rekent snel voor: "Uitgaande van 23 euro per uur, dragen vrijwilligers in Nederland 35 miljard euro per jaar bij aan de samenleving. Dat is dus nog niet eens de maatschappelijke waarde, denk aan verlichting van armoede en versterking van gezondheid."

Publiek-civiel

Na de ontzuiling heeft de overheid 'de gemeenschap' iets van grip ontnomen. Vervolgens moest de markt de oplossingen bieden. Volgens Gautier gaan we de problemen in de zorg niet met publiek-private samenwerking oplossen. "Publiek-civiele samenwerking, denk aan die duizend vrijwilligers in Delfshaven, biedt meer kans. De gemeenten moeten het niet voor maar met de bewoners doen. Zij is niet verantwoordelijk voor het gymmen van bejaarden."

Hij somt nog een handjevol tips op voor bestuurders, raadsleden en ambtenaren. Herken het werk in de gemeenschappen. Maak coalities met bewonersinitiatieven. Durf de regie los te laten om ruimte hiervoor te maken. Onzekerheid is geen risico; laat in een project ruimte voor initiatieven die vanzelf ontstaan. "En kijk hoe het wel kan, zoals die wethouder met het stadstrand!"

CONSISTENTEN BETROUWBAAR BLIJVEN

“De boze wijkbewoner van het ene moment kan een jaar later de trotse eigenaar zijn van een goed idee voor de buurt.” Als regisseur Samenspel Velsen vertelt **Renate Ooms** vanuit het perspectief van de gemeente hoe deze de verbinding met de inwoners legt en borgt.

“Samenspel Velsen is geen participatie- of communicatietraject”, beklemtoont Ooms. “Het is een werkwijze waarin je de samenwerking met bewoners actief op zoekt. Eerder, duidelijk, veelvormig en consistent.” Daar gaan volgens haar wel bestuurlijke keuzes aan vooraf zoals: Hoe zichtbaar wil je als gemeente zijn? Hoe zorg je dat de verschillende perspectieven en belangen elke keer in het gesprek naar voren komen?

Waardenkompas

Vervolgens moeten binnen de organisatie alle neuzen de juiste kant op staan. ‘Binnen beginnen is buiten winnen’ is het adagium van Ooms. “Aan de hand van het waardenkompas van de gemeente Velsen bespreken we met collega’s in speciale

bijeenkomsten met welke waarden wij onze inwoners willen ontmoeten. Daarbij worden collega’s die letterlijk voorbeeldig bezig zijn, met een speldje onderscheiden als Helden op missie.”

“Binnen beginnen is buiten winnen”

Dan komt de vraag hoe je de samenhang buiten gaat organiseren, tussen gemeente, maatschappelijke partners en de inwoners. Dat begint volgens Ooms met communicatie: Hoe ben je zichtbaar en vindbaar als gemeente? Zo zijn de wijkoverzichtpagina’s van Samenspel Velsen ontstaan. “Vanuit de gemeente laten we zien welke projecten bezig zijn en welke ontwikkelingen op de wijk af komen. Tegelijkertijd vragen we de wijkbewoners ook signalen uit de wijk te delen en die plaatsen we ook op die pagina’s.”

DNA van de wijk

Voorlichtingsavonden en wijkraden zijn niet per se passé, maar vruchtbaarder zijn de verkenningen naar het DNA van de wijk. “Gesprekken rond de eigen thema’s leiden tot andere gesprekken met andere mensen. De spil daarin is de wijkverbinder. Die haalt de signalen op en brengt

verbindingen aan. Het is een investering van jaren maar dan zie je ook iets veranderen. De wijkverbinder is weliswaar een ambtenaar maar wordt door bewoners meer en meer gezien als ‘een van ons’. Die wordt nu van het kastje naar de muur gestuurd in plaats van de bewoner. Dat bondje helpt soms ook om eerder afgehaakte mensen weer erbij te betrekken.”

Vlag

Boos waren de bewoners van Velsen-Noord toen daar een schip voor noodopvang van vluchtelingen zou komen te liggen. “Boos omdat ze zich niet gezien en gehoord voelden”, vertelt Ooms. “Burgemeester en wethouders lieten zich daar snel zien en luisterden. De raad besloot vervolgens om een budget vrij te maken voor uitvoering van een aantal eigen ideeën van bewoners. Er kwam een vlag, een eigen volkslied, kerstmarkt en anderhalf jaar later dronken ze met de wethouder een biertje op het buurtfeest. Natuurlijk is het daarmee niet klaar en blijven er moeilijke gesprekken, maar ze worden wel gevoerd.” De echte uitdaging is volgens Ooms niet hoe je participatie organiseert of hoe je het stille midden bereikt: “De echte uitdaging is hoe je betrouwbaar en consistent blijft. De overheid waar je inwoners van op aan kunnen.”

HET HELE JAAR CAMPAGNEVOEREN

Van het aloude canvassen tot het hippe Substack. Hoe onderhouden partijen ook na de verkiezingen contact met de kiezer, ook als deze niet tot de achterban behoort?

Jasper Drost, fractievoorzitter van PRO in Haarlem geeft vrijdagochtend een kijkje in de 'fusion' keuken.

PRO is met 11 zetels de grootste partij in Haarlem. Drost realiseert zich dat een grote partij meer menskracht heeft voor allerlei activiteiten. "Al denk ik ook dat het schaalbaar is. Je zult wel meer een eigen keuze moeten maken." Tegelijkertijd is hij blij dat er raadsbreed al veel instrumenten beschikbaar zijn om de Haarlemmers meer te betrekken bij plannen en uitvoering, zoals het burgerberaad, het referendum, wijkbudgetten (Wijk aan Zet) en Right to Challenge.

De partij heeft een Contact-met-de-stad-communicatieplan. PRO Haarlem wil benaderbaar en toegankelijk zijn.

"Berichten laten inspreken is nog laagdrempeliger"

"Denk bij het eerste aan aanwezigheid bij wijkplatforms en markten. Maar we hebben ook een spreekuur in de wijk. Ook gaan we mensen de kans bieden om berichten in te spreken, nog laagdrempeliger."

Brieven

Elke politieke maandcyclus is er een week zonder debatten in het gemeentehuis. Die week grijpt de 'toegankelijke' fractie aan voor werkbezoeken, voor 'PRO Doet', waarbij fractieleden elke kwartaal de handen uit de mouwen steken, én voor huis-aan-huisbezoek. "Dat doen we een keer per maand. Ik vind dit het leukste onderdeel als je met mensen in gesprek komt. Dat gaat wat moeilijker dan jaren geleden.

Je peilt gewoon wat bij mensen leeft. Het is intensief maar een goede vorm om contact te hebben. Met dezelfde gedachte hebben onze kandidaten voor 18 maart, we hadden wat budget, zo'n 50.000 persoonlijke brieven in hun eigen wijk bezorgd. Daar is overwegend positief op gereageerd."

Bubbel

Als het gaat om digitale aanwezigheid kiezen de fractieleden zelf wat goed bij hen past. "Sommige zijn actief op TikTok, anderen schrijven graag een nieuwsbrief. Daarvoor gebruiken we nu ook de app Substack. Via Teams hebben we ook een digitaal spreekuur, al bereikt dat nu alleen nog de achterban."

Hoe koppelt de partij terug van wat ze met alle input uit de contacten doet, is een vraag van zijn gehoor. "Ja, daar ligt wel een uitdaging. Sociale media is natuurlijk je eigen bubbel plus en de pers maakt de eigen keuze. Daarvoor moeten we een aantal ideeën nog verder uitwerken."

VOLGENDE BIJENKOMSTEN VNHG

De volgende bijeenkomst van de VNHG (ALV) is op 6 november van 10:00 - 13:00 uur.

Nadere informatie volgt

Kijk voor meer info op www.vnhg.info

Redactie:

Mark van Kollenburg

Vormgeving:

buro075

Ambtelijk secretaris VNHG:

vnhg@waterland.nl